

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av prover från Feskekörkan, Göteborg

Hansson, Anton; Linderson, Hans

2023

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Hansson, A., & Linderson, H. (2023). *Dendrokronologisk analys av prover från Feskekörkan, Göteborg*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2023:50). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

20 Juni 2023

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2023:50

Anton Hansson & Hans Linderson

DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV PROVER FRÅN FESKEKÖRKAN, GÖTEBORG

Uppdragsgivare: Göteborgs stadsmuseum, Norra Hamngatan 12, 411 14 Göteborg
(kontaktperson Tom Wennberg, tom.wennberg@kultur.goteborg.se)

Område: Göteborg **Prov nr:** 19552-19574 **Antal Prov:** 22

Dendrokronologiskt objekt: Pålråd (19553-19554, 19556-19571), Ränna (19555, 19573),
Rustbädd (19572, 19574)

Resultat:

Dendr o nr:	Provnr	Träd- slag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta års- ring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv- året)	Kommentarer (vågat dateringsförslag inom parantes)
19553	DP01	Tall	58	Sp 40, Nära W	Ej datering		
19554	DP02	Gran	58	W	1845	V 1845/46	
19556	DP04	Gran	48	W	Ej datering		
19557	DP05	Gran	91+ew	W	Ej datering		Störd tillväxt
19558	DP06	Gran	50	W	1845	V 1845/46	
19559	DP07	Gran	120	W	1845	V 1845/46	
19560	DP08	Tall	42	Sp 30, W	(1844)		(V 1844/45)
19561	DP09	Gran	19	W	1845	V 1845/46	
19562	DP10	Tall	44	Sp 35, W	(1845)		(V 1845/46)
19563	DP11	Gran	67	W	1845	V 1845/46	
19564	DP12	Tall	43	Sp 25, W	Ej datering		
19565	DP13	Tall	59	Sp 36, W	Ej datering		
19566	DP14	Gran	95	W	1844	V 1844/45	
19567	DP15	Gran	38	W	1845	V 1845/46	
19568	DP16	Gran	35	W	Ej datering		
19569	DP17	Tall	55	Sp 40, W	(1845)		(V 1845/46)
19570	DP18	Gran	45	W	1845	V 1845/46	
19571	DP19	Gran	58; 1	W	Ej datering		
19555	DP03	Tall	107+1; 1	Sp 62, Ej W	1633	1634-1671	(1634-1652)
19573	DP21	Tall	65+26	Sp ?, Ej W	Ej datering		
19572	DP20	Gran	51	W	1655	V 1655/56	
19574	DP22	Gran	46	Nära W	1655	1655-1657	

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Pålråd (19553-19554, 19556-19571)

Virket till prov 19554, 19558-19559, 19561, 19563, 19567 samt 19570 har avverkats **vinterhalvåret 1845/46** medan virket till prov 19566 har avverkats **vinterhalvåret 1844/45**. Samtliga säkert daterade prov är av gran. Det daterade granvirket korrelerar väl inbördes och är hämtat från västra halvan av Götaland.

Tallvirket har ej gått att med säkerhet datera. Flera prov (19560, 19562, 19569) har dock förhöjda korrelationer för år 1845, men som ej är starka nog att säkert datera provet. Tallvirket korrelerar inte heller inbördes vilket tyder på att de är hämtade från vitt skilda områden.

Ränna (19555, 19573)

Virket till prov 19555 har avverkats någon gång **1634-1671** mest sannolikt 1634-1652, vilket om detta prov representerar hela rännans konstruktion tyder på att rännan är uppförd kring den senare angivna perioden. Virket korrelerar väl mot bland annat virke från Götatunneln och har hämtats från ett område mellan sjöarna Vänern-Vättern-Mälaren. Groddåret beräknas till 1460 ± 15 .

Rustbädd (19572, 19574)

Virket till de två proven från rustbädden har avverkats **vinterhalvåret 1655/56** samt **1655-1657**. Virket korrelerar inbördes och är hämtat från västra halvan av Götaland

Beskrivning av tabellen ovan

"Dendroidentitetsnummer", är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

"Antal år", årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med "+n".

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen "ew" eller "lw" dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

"splint, vankant, bark" indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). "nära vankant" uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten ("ej sp") anges en så kallad "efterdatering" (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

"Datering av yttersta årsring i provet", är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges "ej datering". Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

"Beräknat fällningsår" här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av provena. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Vid extern kommunikation av resultaten i den här rapporten önskas omnämning av laboratoriet.

Vid referens till rapporten: *Hansson, A. & Linderson, H. 2023. Dendrokronologisk analys av prover från Feskekörkan, Göteborg. Nationella laboratoriet för vedanatomi och dendrokronologi rapport 2023:50. Lund: Lunds universitet.*

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet